

แรลลี่

ประวัติศาสตร์ ตราดนารู้ : การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

นฤมล เมืองจินดา ^{1*}

จิรัฐติกา อินทมนต์ ²

เริงวิษญ์ นิลโคตร ³

ธีรังกูร วรบำรุงกุล ⁴

รับบทความ: 21 พฤศจิกายน 2566 แก้ไขบทความ: 22 ธันวาคม 2566 ตอรับบทความ: 24 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับความภาคภูมิใจด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หรือรากเหง้าของตนเอง โดยรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ทั้งในและนอกองค์กร ชุมชน หรือในตัวบุคคลมาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงผสมผสานกับสาระความรู้ ต่าง ๆ อย่างสมดุล จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีประสิทธิภาพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งบทความเรื่องแรลลี่ประวัติศาสตร์ ตราดนารู้ : การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น 2) เพื่อสร้างจิตสำนึกและเห็นคุณค่าของตนเองเกิดความภาคภูมิใจในบรรพบุรุษที่ก่อตั้งบ้านเมือง สืบทอดขนบธรรมเนียม ประเพณีศิลปวัฒนธรรม และ 3) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นนักคิด มีเหตุผล มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้ทำกิจกรรมนอกห้องเรียนมาสู่แหล่งเรียนรู้ในชุมชนจังหวัดตราด เสริมสร้างศักยภาพและประสบการณ์ความรู้ใหม่ ๆ มีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณภาพของผู้เรียน ประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมสร้างสัมพันธ์ 2) กิจกรรมบอกเล่าเมืองตราด และ 3) กิจกรรมปั่นจักรยานหา RC โดยใช้แนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ในการดำเนินงานให้บรรลุผลถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมีขั้นตอนในการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การติดตามประเมินผล และการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมที่สนุกสนาน กระตุ้นความสนใจเพื่อให้กระบวนการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น และส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 ปริมาณขยะ การคัดแยกขยะ และการนำขยะไปใช้ประโยชน์ ให้มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ สังคมศึกษา ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

¹ ครู โรงเรียนตราษตระการคุณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

* อีเมล: Maung.2811@gmail.com

² ครูโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 108 (บ้านสำนักทอง) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

³ อาจารย์ ดร. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Trat History Rally: Promoting social studies Learning to Develop Learning Skills in the 21st Century

Narumon Maungchinda ^{1*}

Jiratikarn Inthamon ²

Reongwit Nilkote ³

Theerangkoon Warabamrungkul ⁴

Abstract

Promoting learning management requires cultivating a correct awareness of pride in local wisdom. Learning resources in the community or one's own roots by gathering knowledge that exists both inside and outside the organization, community, or within individuals to develop it into a system so that everyone in the organization can access the knowledge and develop themselves to be knowledgeable. Work efficiently Learners learn from real experiences combined with various knowledge areas in a balanced way, creating an environment for learners to learn and be effective. Cultivate morality and ethics The article on Trat History Rally is worth knowing: Promoting social studies learning to develop learning skills in the 21st century. The objective is 1) To provide students with knowledge and understanding of the history of the local area. 2) To create awareness and appreciation of one's own worth and pride in Ancestors who founded the country inheriting traditions, arts, and culture, and 3) to encourage students to be rational thinkers and have learning skills in the 21st century. Activities beyond the classroom have been brought to learning resources in the community in Trat province. Strengthen your potential and experience new knowledge. There is a process for organizing learning activities to promote the quality of students, consisting of 3 activities: 1) relationship-building activities, 2) activities talking about Trat City, and 3) cycling activities to find RC using the PDCA quality cycle concept in operating to achieve the set goals. which has steps in planning Implementation of the plan Monitoring and evaluation and continuous development and improvement There are fun activities. Stimulate interest to make the process of promoting learning management for students more efficient, and result in sustainable learning for students in the 21st century.

Keywords: Promotion Learning Management, Social Studies, Learning Skills 21st Century

¹ Teacher, Tratrakankhun School Chanthaburi Secondary Educational Service Area Office, Trat

* Email: Maung.2811@gmail.com

² Teacher, Thairath Wittaya School 108 (Ban Samnak Thong), Rayong Primary Educational Service Area Office 1

³ Lecturer Dr. Department of Educational Administration, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

⁴ Assistant Professor, Department of Educational Administration, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

บทนำ

ความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้สังคมโลกในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นโลกที่ไร้พรมแดน โลกแห่งการเรียนรู้ ซึ่งคนส่วนใหญ่เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตในด้านคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงค่านิยมสมัยใหม่ ส่งผลให้ชนบทรอบบ่ม ประเพณี และวัฒนธรรมอันเก่าแก่เลือนหายไป ดังนั้น ปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้สิ่งที่มีคุณค่านี้คงอยู่นั้นคือส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนาคนสู่โลกยุคใหม่บนรากฐานทางวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมของสังคมไทย โดยมีแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตทั้งในและนอกห้องเรียน (วิลาสินี วัฒนมงคล, 2561: 438) ซึ่งต้องคำนึงถึงความถนัดของผู้เรียนเพราะการศึกษาคือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ เป็นสัญญาณว่าการเตรียมความพร้อมให้กับชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้เรียนจะต้องมีคือการรับมือปรับตัวให้ทันและไม่ให้เกิดผลกระทบกับตนเองหรือกระทบน้อยที่สุด ดังนั้น ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะการแก้ปัญหา ในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นเรื่องสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแทบทุกมิติ เทคโนโลยีที่เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน ส่งผลต่อวิถีชีวิตของสังคมอย่างรอบด้าน จึงมุ่งเน้นให้มีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงไปกับกระบวนการทักษะในศตวรรษที่ 21 อันจะนำไปสู่ การเรียนรู้ของผู้เรียนตลอดชีวิต โดยยึดหลักการเรียนรู้ 3R 7C คือ 3R ได้แก่ Reading (อ่านออก) (W)riting (เขียนได้) และ (A)rithmetics (คิดเลขเป็น) 7C ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical thinking & problem solving), ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม(Creativity & innovation), ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural understanding), ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, teamwork & leadership), ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, information & media literacy), ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing & ICT literacy) และ ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career & learning skills) เพื่อเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ (วิจารณ์ พานิช, 2556)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในความเป็นไทยรวมทั้ง สนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม และรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม ค่านิยมไทย ให้สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทในปัจจุบันเพื่อเป็นพื้นฐานของสังคมไทยสู่ ความเป็นสากล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) นอกจากนี้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้โรงเรียนและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการ และความถนัดของผู้เรียน โดยรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ทั้งในและนอกองค์กร ชุมชน หรือในตัวบุคคลมา พัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ ปฏิบัติงานได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงผสมผสานกับสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างสมดุล จัด บรรยากาศสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีประสิทธิภาพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสอดคล้อง

กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ปรับปรุงพุทธศักราช 2560) ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขการจัดการศึกษาจึงควรมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับชุมชนโดยใช้กิจกรรมกระบวนการที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นต่อการเป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้พัฒนาหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะและการจัดทำกรอบหลักสูตร รวมทั้งกระบวนการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ให้เหมาะสมตามวัยของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาข้างต้น สามารถนำแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้ซึ่งแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นในจังหวัดตราด คือ หน้าศาลากลางจังหวัดตราด วัดไผ่ล้อม พิพิธภัณฑ์สถานเมืองตราด โบราณสถานจวนเรสิดังกัมปอร์ต ชุมชนรักษ์คลองบางพระ ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง วัดโยธานิมิตร และวัดบุปผาราม มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่าและน่าสนใจมีสถานที่สำคัญและประวัติมากมาย หากผู้เรียนได้เรียนรู้ความเป็นมาของท้องถิ่นผ่านกระบวนการสืบค้น และทักษะที่ผู้เรียนจะต้องมีในยุคศตวรรษที่ 21 ก็จะช่วยให้ผู้เรียนรู้รากเหง้าของตนเอง เข้าใจและภูมิใจในท้องถิ่น รู้ถึงความดีงามของบรรพบุรุษและเป็นบทเรียนที่มีคุณค่า

การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแรลลี่ประวัติศาสตร์ ทรานน่ารู้

การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแรลลี่ประวัติศาสตร์ ทรานน่ารู้ เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่โดยใช้กระบวนการทางปัญญาและทางสังคม ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจ และสื่อสารประเพณีวัฒนธรรมในชุมชนหรือท้องถิ่นได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวสถานที่สำคัญในจังหวัดตราดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์น่ารู้ของแต่ละสถานที่ เช่น ชุมชนรักษ์คลองบางพระ วัดไผ่ล้อม โบราณสถานจวนเรสิดังกัมปอร์ต วัดโยธานิมิตร พิพิธภัณฑ์สถานเมืองตราด และวัดบุปผาราม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งมีการจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของผู้เรียน เน้นบูรณาการในสาขาวิชาต่าง ๆ การวัดประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย พัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนให้สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตน พัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่ทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตัวเอง (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2544) รวมถึงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ถือเป็นแนวทางในการให้ผู้เรียนได้คิด สร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ มาใช้ และให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ

กล่าวโดยสรุป การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแรลลี่ประวัติศาสตร์ ทรานน่ารู้ คือ เป้าหมายสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนมีศักยภาพและพัฒนาตัวเอง ทั้งในด้านกระบวนการคิดและกระบวนการกลุ่ม รวมถึงเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยในการเรียนรู้ ได้แก่ ความสามารถด้านการฟังพูด อ่าน และเขียน ใช้สมอง สติปัญญา และเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทุกกระบวนการ

การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา

การจัดการเรียนรู้ คือ การนำความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะมาประยุกต์ใช้ในการทำงานและแก้ปัญหา โดยครูผู้สอนบูรณาการจัดการความรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ นั้นด้วยตนเองจากการคิดและลงมือปฏิบัติ

การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ในบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วผู้สอนจะต้องคำนึงถึงทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม พัฒนา ผู้เรียนให้มีความสามารถในการด้านต่าง ๆ ดีขึ้น ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์สังคม และสติปัญญา เสริมสร้างทักษะ ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตซึ่งทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้เรียนที่สถานศึกษาควร จัดให้กับผู้เรียนมีหลายทักษะด้วยกัน เช่น ทักษะกระบวนการคิด ทักษะการแก้ปัญหา มีเหตุผล มีหลักยึด ปฏิบัติในการใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องดีงาม และทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ พึงประสงค์ สามารถช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ที่หลากหลายให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ดังนั้นการ จัดการเรียนรู้สังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สามารถบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จะส่งผลทำให้ การศึกษามีคุณภาพ (กุลิสรา จิตรชญาวนิช, 2562, 11)

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนรู้ในบริบทของสังคมศึกษามีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี อย่างรวดเร็ว มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ให้ทันต่อสถานการณ์จากการ ใช้สื่อเทคโนโลยีที่เข้ามา พร้อมทั้งจะเรียนรู้ตลอดเวลา เพื่อพัฒนาทักษะให้ตรงกับความต้องการของบริบทนั้น ๆ

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ การเรียนรู้ที่จะต้องเชื่อมโยงกับชีวิตจริงถือว่าเป็นการเรียนรู้ที่มีความสำคัญเป็นหลักของการศึกษาเน้นการออกแบบโดยให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการลงมือทำมากกว่าท่องจำและ อ่านเพื่อความก้าวหน้าและพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ (วิจารณ์ พานิช 2555, หน้า 7) และการเรียนรู้ สมัยใหม่จำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายจากการเรียนรู้จากแค่ระดับเนื้อหาไปสู่การเรียนรู้ที่สามารถเปลี่ยนแปลง ในตนเองซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์ พานิช 2555: 12-14)

รูปแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

รูปแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มี 3 องค์ประกอบที่สำคัญคือ การเข้าถึง (Access : A เป็นการ เรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ในชุมชนหรือผ่านระบบเครือข่ายได้ตลอดเวลาไม่จำเป็นต้อง เรียนแค่ในห้องเรียนเท่านั้น โดยการเก็บข้อมูลจากการใช้เครื่องมือผ่านอุปกรณ์เช่น สมาร์ทโฟน หรือ เทคโนโลยีที่มีอยู่ พฤติกรรมคือการเปลี่ยนหรือปรับพฤติกรรม (Behavior : B) ของผู้บริหารและครูที่จะต้อง ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้เรียนเพื่อหาวิธีการส่งเสริมและพัฒนา รวมทั้ง สนับสนุนให้ครูผู้สอนเตรียมความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนรู้และจัดกลุ่มสำหรับ ผู้เรียนที่มีปัญหาเพื่อให้ความช่วยเหลือได้ และชุมชน (Community : C) การเรียนรู้ทักษะในศตวรรษที่ 21 คือ

การเรียนรู้ที่เน้นชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นสำคัญไม่ใช่แค่การสอนในห้องเรียนเท่านั้นแต่ใช้รูปแบบที่เป็นเครือข่ายทั้งสังคมแห่งการเรียนรู้ทั้ง on-site และ on-line (Pontefract, 2011 ; อ้างถึงในวิโรจน์ สารรัตนะ, 2556: 58-59)

กล่าวโดยสรุป ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญเป็นอย่างมากในยุคปัจจุบัน การจัดการเรียนการเรียนรู้ที่เน้นวิธีการบรรยายและท่องจำ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายในวิชาการ ดังนั้น ทักษะในศตวรรษที่ 21 จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน

ภาพที่ 1 รูปแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ที่มา: พัฒนาและสังเคราะห์โดยผู้เขียน

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กับกิจกรรมและประวัติศาสตร์ทรานน่ารู้

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ใช้กับกิจกรรมและประวัติศาสตร์ทรานน่ารู้ เน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เป็นบุคคลที่มีเครื่องมือในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก จำเป็นต้องใช้ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้ 1) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา 2) ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีมและภาวะความเป็นผู้นำ และ 3) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้สอนจึงควรมุ่งเน้นเกี่ยวกับกระบวนการแสวงหาความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความอยากรู้และสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้คือ เป็นนักคิดที่มีเหตุผล มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

แรลลี่ประวัติศาสตร์ ตราดนํ้ารู้

การเรียนการสอนในยุคปัจจุบันที่ผู้สอนใช้วิธีการแบบบรรยายและการถามตอบ ทำให้ความตั้งใจของผู้เรียนลดลง ขาดความกระตือรือร้น ขาดบรรยากาศในชั้นเรียน ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน (อมรา ติรศรีวัฒน์, 2563) ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในรายวิชาของผู้เรียน การแก้ปัญหาเบื้องต้น จำเป็นต้องใช้กิจกรรมที่สนุกสนานเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน การออกแบบกิจกรรมที่ลดการบรรยายลงและเพิ่มสีสันความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ครู และชุมชน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและสนใจมากขึ้น (ทรงลักษณ์ สกุลวิจิตรสินธุ, 2560) ซึ่งกิจกรรมแรลลี่เป็นกิจกรรมที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างความสนใจให้กับผู้เรียนเป็นอย่างมากเป็นการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดีในรายวิชาประวัติศาสตร์ เพราะผู้เรียนได้เห็นรับรู้ และสัมผัสด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น วัดไผ่ล้อม วัดโยธานิมิตร ชุมชนรักษ์คลองบางพระ และวัดบุปผาราม จังหวัดตราด ส่งผลให้ผู้เรียนมีประสบการณ์และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (ระวีวรรณ วรรณวิไชย, 2562)

การส่งเสริมการเรียนรู้จากกิจกรรมแรลลี่นี้ผู้เรียนมีพัฒนาการเรียนรู้โดยตรง เปลี่ยนพฤติกรรม การเรียนรู้จากแค่นั่งในห้องมาเปิดประสบการณ์ด้านนอกโรงเรียน ครูผู้สอนจึงสร้างกิจกรรมนี้ผ่านแนวคิดวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA ให้กับผู้เรียน

การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ด้วยกิจกรรมแรลลี่ประวัติศาสตร์ ตราดนํ้ารู้

ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ด้วยกิจกรรมแรลลี่ประวัติศาสตร์ ตราดนํ้ารู้ จึงได้วิเคราะห์การดำเนินโครงการ หากใช้กับแนวคิดวงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) ประกอบด้วย ขั้นตอนวางแผน ขั้นลงมือปฏิบัติ การติดตามและประเมินผล รวมถึงการปรับปรุงพัฒนา ทั้งนี้จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนคุณภาพของผู้เรียนให้ได้รับความรู้จากการทำกิจกรรมและนำไปใช้กับการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่น่าสนใจว่าการดำเนินกิจกรรมของโครงการเป็นอย่างไรมีกระบวนการวางแผน ดำเนินงาน ปรับปรุง และแก้ไข ปัญหาอย่างไรในแต่ละระยะการดำเนินการมีจุดหมายเดียวกันคือ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนคุณภาพของผู้เรียนให้ได้รับความรู้จากการทำกิจกรรมและนำไปใช้กับการเรียนการสอนดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การวางแผน (Plan)

การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ทักษะการคิด ทักษะด้านความร่วมมือ และทักษะด้านการสื่อสาร ความสามารถของผู้เรียนที่มีความหลากหลายในศตวรรษที่ 21 ให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมนอกเหนือจากห้องเรียน มาสู่แหล่งเรียนรู้ในชุมชนของจังหวัดตราด เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและประสบการณ์ความรู้ใหม่ ๆ เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ และเพื่อให้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นที่รู้จักของคนในจังหวัดตราด

จึงนำมาสู่การวางแผนเพื่อให้คณะผู้ดำเนินกิจกรรมมีเป้าหมายในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ด้วยกิจกรรมแรลลี่ ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยให้วางแผนจัดกิจกรรมไปประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนได้ กำหนดรายละเอียด โดยจะต้องเรียงตามขั้นตอน เงื่อนไขต่าง ๆ ระยะเวลา อุปกรณ์ที่ต้องใช้ รวมถึงภาวะของผู้เรียน การเสริมแรงทางบวก เพื่อให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการเรียนรู้ เพื่อที่จะได้นำมาปรับแผนหรือวิธีการทำงานได้อย่างทันต่อสถานการณ์ หากมีส่วนที่ต้องปรับแก้หรือส่วนที่ต้องพัฒนา (ยุรวรรณ คล้ายมงคล, 2561) ส่วนประกอบของวงจร Plan มีความสำคัญ เนื่องจากการวางแผนจะเป็นจุดเริ่มต้นของงานและเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การทำงานในส่วนอื่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนในวงจรเดิมจึงเป็นการหาองค์ประกอบของปัญหา โดยวิธีการระดมความคิด การเลือกปัญหา การหาสาเหตุของปัญหา การหาวิธีการแก้ปัญหา การจัดทำตารางการปฏิบัติงาน การกำหนด วิธีดำเนินการ กำหนดวิธีการตรวจสอบและประเมินผล ในขั้นตอนการวางแผนการจัดการกิจกรรมแรลลี่ประวัติศาสตร์ ตราดนารู ดังนี้

1. คู่มือกิจกรรมแรลลี่ประวัติศาสตร์ตราดนารู ในโครงการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา เพื่อที่จะได้นำมาวางแผนก่อนการดำเนินกิจกรรม
2. ศึกษารายงานการทำกิจกรรมจากปีก่อนที่ปฏิบัติมาแล้วว่ามีปัญหาอย่างไรบ้าง ด้านใดที่ต้องการแก้ไขปรับปรุง และต้องการให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ในปีถัดไปที่จะทำกิจกรรมมีเป้าหมายอย่างไรบ้าง
3. จัดตั้งฝ่ายงานหรือกลุ่มบุคคลขึ้น เพื่อรับผิดชอบกิจกรรมในแต่ละฐาน คือ หน้าศาลากลางจังหวัด ตราด วัดไร่ล่อม พิพิธภัณฑ์สถานเมืองตราด โบราณสถานจวนเรสิดังค์มปอร์ต ชุมชนรักษ์คลองบางพระ ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง วัดโยธานิมิตร และวัดบุปผาราม
4. ติดต่อประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เช่น งานจราจร รถพยาบาล วิทยากรประจำแต่ละสถานที่ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการเข้าร่วมกิจกรรม
5. จัดเตรียมอาหาร เครื่องดื่มให้เพียงพอสำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งของรางวัลต่าง ๆ สำหรับ ผู้ชนะในการแข่งขัน เป็นการเสริมแรงทางบวกให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม
6. จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจเพื่อปรับปรุงและแก้ไขข้อบกพร่อง
7. จัดทำเกียรติบัตรเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งต่อไป

2. DO การปฏิบัติตามแผน (Do: D)

เป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ในตารางการปฏิบัติงาน ทั้งนี้คณะทำงานต้องมีความเข้าใจถึงความสำคัญและความจำเป็นในแผนนั้น ๆ ความสำเร็จของการนำแผนมาปฏิบัติต้องอาศัยการทำงานด้วยความร่วมมือเป็นอย่างดี ตลอดจนการจัดการอุปกรณ์และทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานตามแผนนั้น ๆ ในขั้นตอนนี้ขณะที่ลงมือปฏิบัติจะมีการตรวจสอบไปด้วย หากไม่เป็นไปตามแผนอาจจะต้องมีการปรับแผนใหม่ และเมื่อแผนนั้นใช้งานได้ดีก็นำไปใช้เป็นแผนและถือปฏิบัติต่อไป

เกริกก้อง มังคละพฤกษ์ และ พฤทธิ ศรีบรรณพิทักษ์ (2561) กล่าวถึงในส่วนของการลงมือปฏิบัติ คือ การปฏิบัติตามแผนงานและวิธีการที่กำหนดไว้อย่างรอบคอบมีความเข้าใจถึงความสำคัญและความจำเป็นของ ทักษะการบริหารงานต่าง ๆ ของผู้ดำเนินกิจกรรมจะถูกนำมาใช้ในขั้นตอนการลงมือปฏิบัติ เช่น การบริหารเวลาให้ ได้ตามแผน ประชุม มอบหมายงาน เมื่อคณะผู้ดำเนินกิจกรรมได้กำหนดแนวทางและแผนปฏิบัติการดำเนิน กิจกรรมแล้ว ให้ลงมือปฏิบัติตามแผนงานและวิธีการที่ได้กำหนดไว้ โดยมีการดำเนินกิจกรรมในขั้นตอนการลง มือปฏิบัติ ตั้งแต่ ประชุมทีมงานดำเนินการ วางแผนหาพิธีกรดำเนินรายการ วิทยากร และผู้รับผิดชอบการ ลงทะเบียน ผู้รับผิดชอบแต่ละฐานกิจกรรม เป็นต้น ทำหน้าที่อย่างสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ การดำเนินงานของ กระบวนการข้างต้นอย่างน้อยต้องปฏิบัติมาแล้ว 2 ครั้ง เพื่อตรวจสอบและเตรียมความพร้อมในการทำ กิจกรรม ดังนั้น กระบวนการลงมือปฏิบัติ จึงมีความสำคัญและต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการอย่างมาก ส่วนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ศึกษาพิพิธภัณฑ์สถานเมืองตราด สํารวจชุมชนรักษ์คลองบางพระ ไหว้ศาล เจ้าพ่อหลักเมือง จะมีการประชุมของคณะกรรมการดำเนินงานและข้อมูลความต้องการจำเป็นในระยะการ วางแผน เพื่อการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียน ประกอบด้วย 3 กิจกรรมย่อย ได้แก่

1) กิจกรรมสร้างสัมพันธ์ หรือกระบวนการที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแรลลี่ประวัติศาสตร์ ตราด นำรู้ มีโอกาสทำความรู้จักกับผู้อื่นแนะนำตัวเอง ผ่อนคลาย สนุกสนาน เพื่อละลายพฤติกรรมของผู้เข้าร่วม กิจกรรมให้ได้รู้จัก พูดคุยกันมากขึ้น และได้รับความร่วมมือจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมจากการร้องเล่น เดิน รํา หรือ ตอบคำถามเป็นกลุ่ม (โกมล ศรีทองสุข และกิตติกรณ์ นพุดมพันธ์, 2560)

2) กิจกรรมบอกเล่าเมืองตราด คือวิทยากรเล่าประวัติความเป็นมาของจังหวัดตราด ที่เน้น กระบวนการเรียนรู้โดยใช้ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เข้ามาสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้เรียน สามารถเชื่อมโยงกับการเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ผ่านการเห็น และสัมผัสสถานที่จริง คือ หน้าศาลากลางจังหวัด ตราด วัดไผ่ล้อม พิพิธภัณฑ์สถานเมืองตราด โบราณสถานจวนเรลิดังกัมปอร์ต ชุมชนรักษ์คลองบางพระ ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง วัดโยธานิมิตร และวัดบุปผาราม ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีครูผู้สอนและวิทยากร ประจำฐานแนะนำกระตุ้นหรืออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น ผู้เรียนมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินจากสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมการเรียนรู้ และนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในแต่ละ สถานการณ์ (จุลลดา จุลเสวก และชวนพบ เอี้ยวสานุรักษ์, 2564) ผู้สอนรายวิชาประวัติศาสตร์ จำเป็นต้อง เรียนรู้ในประเด็นดังกล่าว เพื่อนำองค์ความรู้มาใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในกิจกรรมต่อไป

3) กิจกรรมปั่นจักรยานหา RC เพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยผู้เรียนต้องเตรียมอุปกรณ์มาคือ รถจักรยาน ซึ่ง ในกิจกรรมนี้ผู้เรียนต้องนำองค์ความรู้ที่ได้จากการบรรยายและแนวคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของจังหวัดตราด มาหาตัวอักษรเพื่อหาคำและความหมายนั้น จากการจัดการเรียนการสอนรูปแบบการปั่นจักรยานหา RC มาใช้ ร่วมกับการใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ซึ่งวิทยากรกำหนดหัวเรื่องให้ และให้สมาชิกทุกคนสุ่มจับหมายเลขใน กล่อง ใครได้หมายเลขเดียวกันอยู่ด้วยกัน และเมื่อจับกลุ่มได้แล้วให้สมาชิกในกลุ่มปั่นจักรยานหา RC ใน ระหว่างทางก็จะมีเกมให้เล่น เช่น หาวว่า ส่วนของตาในรูป เป็นของบุคคลใด และอายุเท่าไร โดยเรียงลำดับ

จากอายุมากที่สุดไปหาน้อยสุด และหาตัวอักษรสำคัญเกี่ยวกับประวัติเมืองตราดและนำมาเรียงให้ถูกต้อง ซึ่งจะใช้วิธีทดสอบด้วยคะแนนหากกลุ่มไหนหาได้ครบตอบถูกต้อง และตรงต่อเวลาก็จะได้คะแนนในส่วนนี้ไป ดังนั้น ในขั้นตอนนี้ จึงเป็นขั้นตอนที่ควรให้ความสำคัญต่อกิจกรรม เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องตามหลักการ

โดยสรุป ทั้ง 3 กิจกรรมย่อยในช่วงการลงมือปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่เรียงลำดับขั้นตอนตามกำหนดการ เพื่อคำนึงถึงการนำไปใช้ในการทำงานของผู้สอนเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนของงาน เป็นการส่งเสริมศักยภาพ การสอนของผู้สอนต่อไป ผู้ดำเนินกิจกรรมต้องวางแผนและลำดับความสำคัญกิจกรรมโดยมีกระบวนการคิด วิเคราะห์ เพื่อความเข้าใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม และยังทำให้เกิดองค์ความรู้อย่างลึกซึ้ง (Kim, 2019)

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าส่วนของการลงมือปฏิบัติ (Do) ตามแผนงานและวิธีการที่เรากำหนดไว้อย่างมี เป้าหมาย จะทำให้งานเป็นระบบ ไม่เกิดความซ้ำซ้อนของงาน หรือคณะทำงาน โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ การสร้างความสัมพันธ์ของผู้เรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมบอกเล่าเมืองตราด และกิจกรรมปั่นจักรยาน หา RC และการลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างเต็มกระบวนการ ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามที่ตั้งเป้าหมายไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 2-5 ภาพกิจกรรมแรลลี่ประวัติศาสตร์ ตราดน้าวู้
ที่มา: ผู้นิพนธ์บทความ

3. การติดตามและประเมินผล (Check)

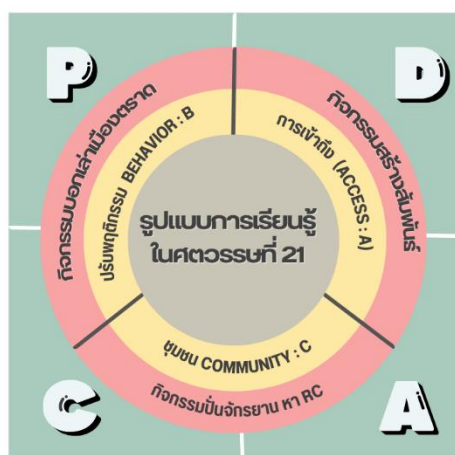
จากการตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมแรลลี่ประวัติศาสตร์ ทรายดำน้ำ ซึ่งต้องเริ่มจากการติดตามความคืบหน้าในระหว่างลงมือปฏิบัติ ว่าเป็นไปตามแผนงานหรือไม่อย่างไร ซึ่งตัวบ่งชี้ที่สามารถบ่งชี้ได้ก็คือตัวชี้วัดของโครงการที่กำหนดไว้ หากทำได้ตามตัวชี้วัดผลลัพธ์ แสดงว่ากระบวนการที่เลือกใช้นั้นได้ผล แต่หากผลมาแล้วพบว่า ต่ำกว่าที่กำหนด ถือว่ามีข้อบกพร่องเกี่ยวกับแผนงานหรือวิธีการที่กำหนดไว้ในขั้นตอนแรก โดยกิจกรรมได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียน มีค่านิยมที่ดี มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่น อยู่ในสังคมที่หลากหลาย และมีจิตสาธารณะ มีทักษะในศตวรรษที่ 21 คือ การเรียนรู้ที่เน้นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะ การคิด วิเคราะห์ มีเหตุมีผลอยู่ร่วมกับชุมชนได้

หลังจากการดำเนินกิจกรรมแรลลี่ประวัติศาสตร์ ทรายดำน้ำ แล้วผลการประเมินกิจกรรมเป็นไปดังนี้ 1) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นผู้เรียนที่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นจากการสอบถามและแบบทดสอบ 3) ผู้เข้าร่วมมีจิตสำนึกและเห็นคุณค่าของตนเอง เกิดความรัก ความภาคภูมิใจในบรรพบุรุษที่ก่อตั้งบ้านเมือง สืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และมีทักษะการคิด การแก้ปัญหา ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และต้องใช้เวลาในการติดตาม เช่น แบบประเมินความพึงพอใจการเข้าร่วมกิจกรรม ภาพความประทับใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม การจัดการกิจกรรมแรลลี่ประวัติศาสตร์ ทรายดำน้ำ เป็นกิจกรรมที่ดีส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนทำในด้านประวัติความเป็นมาของแหล่งชุมชน ท้องถิ่น ในจังหวัดตราด สร้างจิตสำนึกและเห็นคุณค่าของตนเองเกิดความภาคภูมิใจ และเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นนักคิด มีเหตุมีผล มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการดำเนินการมีประสิทธิภาพตามขั้นตอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม ดังนั้น กิจกรรมแรลลี่ประวัติศาสตร์ ทรายดำน้ำสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และการดำเนินกิจกรรมครั้งต่อไปคณะดำเนินงานควรพัฒนาในส่วนที่เกิดข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องจากการสังเกต และดูวิธีจากแบบประเมินความพึงพอใจพบว่า ควรกระตุ้นการเข้าร่วมกิจกรรมด้วยการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ผ่านเพจเฟซบุ๊กของโรงเรียน หรือไลน์กลุ่มของผู้เรียน เพื่อให้กิจกรรมบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Lodgaard, E., et al., 2012) ศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของกระบวนการ PDCA ในการพัฒนางาน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จของการพัฒนางานหรือการดำเนินกิจกรรม คือผู้รับผิดชอบจะต้องวางแผนตัวกิจกรรมให้ครอบคลุมเพื่อลดข้อผิดพลาดให้น้อยที่สุดหรือไม่ให้เกิดเลย ผ่านการกำหนดลำดับของความจำเป็น เพื่อนำไปสู่การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การติดตามและประเมินผลเป็นขั้นตอนสำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งซึ่งจะช่วยให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากคณะดำเนินงาน รู้จุดที่ต้องแก้ไขและพัฒนาแล้ว เพื่อลดข้อผิดพลาดให้น้อยลงที่สุด โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ก่อนทำกิจกรรม 2) ขณะทำกิจกรรม และ 3) หลังทำกิจกรรม ซึ่งมีขั้นตอนที่แตกต่างกันไปตามที่คณะทำงานโครงการได้กำหนดไว้เพื่อให้โครงการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด

4. พัฒนาปรับปรุงแก้ไข (Action)

ขั้นตอนนี้ คือ การดำเนินการปรับปรุงส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลการตรวจสอบเพื่อให้สอดคล้องกับ ความหมายและความต้องการในการพัฒนาที่กำหนดไว้ในขั้นแรก คณะดำเนินงานได้นำเอาผลจากขั้น ตรวจสอบ มาดำเนินการให้เหมาะสมต่อไป โดยหากตรวจสอบแล้วพบว่ามีข้อผิดพลาดขั้นตอนใดก็ให้หาสาเหตุ และวิธีการแก้ไข เช่น หาทางเลือกที่น่าจะเป็นไปได้หรือใช้ความพยายามให้มากกว่าเดิมอาจขอความช่วยเหลือ จากผู้ที่มีประสบการณ์และเปลี่ยนเป้าหมายมุมมองใหม่ ๆ พบว่า ในด้านกระบวนการจัดกิจกรรม ยังมีหลาย ประเด็นที่สามารถปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นได้ เช่น ประชาสัมพันธ์ในหลากหลายช่องทางผ่านเว็บไซต์ของ โรงเรียน หน้าเพจเฟซบุ๊ก ไลน์กลุ่มผู้เรียนและผู้ปกครอง ประชาสัมพันธ์ผ่านหน้าเสาธง และเสียงตามสาย เพื่อ ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อมาปรับปรุงให้การปฏิบัติครั้งต่อไปดีขึ้นกว่าเดิม หากเป็นไปตาม แผนที่ตั้งไว้ให้นำมาปฏิบัติต่อเนื่องหรือใช้สำหรับแผนอื่น หรือกิจกรรมอื่น ๆ (ประทีป ไชยเมือง, 2564) พบว่า การปรับปรุงกิจกรรมตามข้อเสนอแนะ เพื่อพัฒนากิจกรรมในระยะต่อไป ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมมี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ กระบวนการแก้ไขดังกล่าวจะยังไม่เกิดขึ้นจนกว่าจะมีกิจกรรมนี้อีกครั้ง และแม้ จะทราบข้อบกพร่องของกระบวนการเป็นอย่างไรก็ตาม ก็จำเป็นต้องรอการอนุมัติหรือจัดทำกิจกรรมนี้ขึ้นมา อีกครั้ง และดำเนินการแก้ไขตั้งแต่การวางแผนไว้ในขั้น Plan ขั้นตอนการนำไปใช้อย่างเหมาะสมของกิจกรรม ที่จัดไปแล้ว เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดเหมือนเดิม โดยคณะผู้ดำเนินกิจกรรมเสนอสมาชิก เขียนข้อเสนอแนะต่อ การจัดกิจกรรมจากครั้งก่อน ว่ามีข้อบกพร่องอะไรบ้างให้ครอบคลุม เพื่อให้ผู้ดำเนินงานจัดกิจกรรมได้ดีขึ้น อีก ทั้งยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้กับการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไปได้อย่างดี

จะเห็นได้ว่า วงจร PDCA จะหมุนเวียนไปแบบนี้ไปจนครบวงจร และวนกลับมาใหม่อีกครั้ง โดยจะ ทำงานในการแก้ไขปัญหาในระดับที่ ซับซ้อน และยากขึ้น เป็นการเรียนรู้ที่ไม่สิ้นสุด การทำโครงการหรืองาน กิจกรรมต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ เกิดข้อผิดพลาดน้อยที่สุด คือการทำงานอย่างมีระบบแบบแผน ส่งผลให้ การพัฒนามีคุณภาพและประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 6 การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

ที่มา: พัฒนาและสังเคราะห์โดยผู้เขียน

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันมีสิ่งต่าง ๆ ที่สร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก แต่ก็ปฏิเสธไม่ได้เลยว่ารายวิชาประวัติศาสตร์เป็นหนึ่งในรายวิชาที่มีความน่าเบื่อหน่ายเพราะส่วนใหญ่จำเป็นต้องท่องจำจากเนื้อหาวิชา กิจกรรมในห้องเรียนค่อนข้างเป็นแบบเดิม ๆ เช่น การถามตอบ และทำแบบฝึกหัดในห้องเรียน แรลลี่ประวัติศาสตร์ ทรายดำ : การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ครูผู้สอนได้จัดทำเป็นกิจกรรมขึ้นเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียน เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้การเรียนรู้พัฒนาขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน รวมถึงความสามารถทางสติปัญญา ส่งผลให้ผู้เรียนเป็นนักคิด มีเหตุผล มีทักษะในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะความร่วมมือสร้างการทำงานเป็นทีม และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร ผู้เรียนจะได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ นอกห้องเรียนจากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ชุมชน ได้เรียนรู้วัฒนธรรมมีความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น ชุมชน หรือสถานที่ต่าง ๆ ที่มีความสำคัญของจังหวัดตราดโดยคณะผู้จัดทำกิจกรรมใช้กระบวนการเรียนรู้สร้างจิตสำนึกกับผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกและเห็นคุณค่าของตนเอง เกิดความรักความภาคภูมิใจในถิ่นฐานบ้านเกิด เห็นความสำคัญของขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมที่หล่อหลอมให้คนในชุมชนเกิดการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือประวัติศาสตร์อันมีมาแต่ยาวนาน ผ่านวงจรคุณภาพ PDCA เริ่มจากการวางแผนปฏิบัติตามแผนงาน ติดตามประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขพัฒนา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดในการเรียนรู้ ผ่าน 3 กิจกรรมย่อย คือ กิจกรรมสร้างสัมพันธ์ กิจกรรมบอกเล่าเมืองตราด กิจกรรมปั่นจักรยานหา RC โดยใช้ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ด้านการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การเรียนรู้จากแหล่งชุมชนและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อตระหนักให้มีความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย จึงเป็นการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สังคม เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ดังนั้น การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก การเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ความเข้าใจและกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดเวลาไม่เกิดความเบื่อหน่ายในรายวิชา สามารถนำกิจกรรมนี้ไปพัฒนาต่อยอดเพื่อให้เกิดความรู้ที่ยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแรลลี่ประวัติศาสตร์ ทรายดำ : การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้เขียนบทความ มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาในหลากหลายสาขาวิชา รวมถึงหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมกิจกรรมแรลลีประวัติศาสตร์ ตราดน้ำ เพื่อที่จะได้ปลูกฝังค่านิยมอันดีให้กับ ลูกหลานของชาวตราด มีจิตสำนึกรักบ้านเกิด ภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน อีกทั้งยังสร้างศิลปวัฒนธรรมให้กับ องค์กรสืบไป

2. การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารและคณะครูจำเป็นต้อง วางแผนและบูรณาการวิชาการการเรียนรู้ให้เข้ากับยุคสมัย สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียน การสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืนและมีความสุข

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรระดับชั้นเรียนให้ชัดเจนว่าต้องการระดับชั้นไหนที่จะไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ท้องถิ่นของ จังหวัดตราด เตรียมข้อมูลรวมถึงกิจกรรมให้เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน

2. ดำเนินกิจกรรมในครั้งต่อไป ควรเปลี่ยนวันและเวลาให้อยู่ในช่วงต้นเดือนธันวาคม หรือมกราคม เนื่องจากเดือนกรกฎาคมมีฝนตกชุกและเกิดความยากลำบากในการทำกิจกรรม

3. ควรต่อยอดกิจกรรมจากการศึกษาเพียงแค่ชุมชนในตัวเมืองตราด เป็นอำเภอใกล้เคียงและขยาย ต่อ ๆ ไปจนครบทุกอำเภอ

4. ควรจัดทำประเด็นหัวข้อการสัมภาษณ์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใกล้ชิดมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับคนใน ชุมชน เข้าไปมีส่วนร่วม ให้ความช่วยเหลือหรือรับฟังคำแนะนำเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป

บรรณานุกรม

กุลิสรา จิตรชนวนิช. (2562). *การจัดการเรียนรู้*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกริกก้อง มังคละพุกษ์ และพฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2561). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียน

อาชีวศึกษาตามแนวคิดการเสริมสร้างค่านิยมในการทำงาน. *วารสารร่มพฤษภ มหวิทยาลัยเกริก*, 36(3), 159-178.

โกมล ศรีทองสุข และกิตติกรณ นพอุดมพันธ์. (2560). กิจกรรมละครสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะการ

ช่วยเหลือตนเอง ในกิจวัตรประจำวันของเด็กก่อนวัยเรียน. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์คณะ ศึกษาศาสตร์*, 18(2), 187-200.

จุลลดา จุลเสวก และชวนพบ เอี้ยวสนธิรักษ์. (2564). แนวทางการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาของครูผู้สอน

เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพ*, 8(1), 33-40.

ทรงลักษณ์ สกลวิจิตรสินธุ์. (2560). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการเรียนรู้ร่วมกันทางออนไลน์.

Veridian E-Journal Silpakorn University ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ ศิลปะ, 10(2), 437-450.

ประทีป ไชยเมือง. (2564). การประเมินโครงการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนอย่างสมดุลของโรงเรียน

- บดีนทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 4. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 11(2), 228-242.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). *การเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิดวิธีและเทคนิคการสอน 1*. เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปแมนเนจเม้นท์.
- ยุวัฒน์ คล้ายมงคล. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ เรื่องสุขภาวะโดยประยุกต์ใช้ระบบคู่สัญญากับแนวคิด PDCA และ education 3.0. *วารสารครุศาสตร์*, 46(3), 174-193.
- ระวีวรรณ วรรณวิไชย. (2562). การพัฒนาชุดกิจกรรมนาฏศิลป์บำบัดสำหรับเด็กดาว์นซินโดรมที่มีอาการสมาธิสั้นร่วมด้วย. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลป มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 21(1), 146-157
- วิจารณ์ พานิช, (2555). *ส่งเสริมความสุขสู่คุณภาพทางการศึกษา 2556*. สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.
- _____. (2556). สนุกกับการเรียนในศตวรรษที่ 21. มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2556). *กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา กรณีที่คณะต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21*. ทิพยวิสุทธิ์.
- วิลาสินี วัฒนมงคล. (2561). วิฤตการศึกษาไทยในยุค 4.0. *วารสาร“ศึกษาศาสตร์ มมร”คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬารามราชวิทยาลัย*, 6(1), 427-444.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561*. <https://www.obec.go.th/archives/5476>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). *นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566*. <https://www.obec.go.th/นโยบายสพฐ>.
- อมรา ติรศรีวัฒน์. (2563). การประเมินข้อดีและข้อด้อยของการจัดการเรียนการสอนบัญชีออนไลน์ในวิชาด้านการบัญชีโดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาบัญชี มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ: ในสถานการณ์ของการรักษาระยะห่างทางสังคมช่วงโรคระบาด COVID-19. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ*, 9(2), 179-194.
- Kim, O. J. (2019). A study on the Measures for managing the quality of curriculum of early childhood education department in college with the application of CIPP model based on PDCA. *Journal of the Korea Convergence Society*, 10(1), 215-226.
- Lodgaard, E., Gamme, I., & Aasland, K. E. (2012). Success factors for PDCA as continuous improvement method in product development. In Christos, E., Marco, T., & Dimitris, K. (Eds.), *Advances in production management systems. competitive manufacturing for innovative products and services* (pp. 645-652). Springer.